

EKELY-DEBATTEN: Bjarne Melgaard ønsker å bygge i Munchs umiddelbare nærhet.

Finn deg et annet sted å dø!

EKELY: Om det skal bygges noe som helst på Ekely, måtte det bli å gjenoppbygge Munchs hus som så skandaløst ble revet, mener kronikkforfatteren. FOTO: NTB SCANPIX

KRONIKK

ANNE SOLLUND
Kunsthistoriker og Munchekspert

En av de merkeligste komplimenter jeg har fått av en kjæreste er at han «ønsket å dø i mine armer». Hans forelskelse ledet til ønsket om at når han døde, så var det nær meg, i min nærhet, trygg, omfavnet og elsket. Rørende og rart syntes jeg, men smigrende og ganske fint. Er det dette behovet som ligger til grunn for at Bjarne Melgaard ønsker å dø i Munchs umiddelbare nærhet, i hans armer, billedlig talt? Hvorfor må døds-huset «A house to die in» ligge på Ekely?

Flere har latt seg dupere av tanken på et stort, originalt kunstverk i form av et hus, tegnet av det velrennomerte arkitektbyrået Snøhetta, lagt på Edvard Munchs fredede eiendom Ekely. Gaute Brochmann kommenterer i Morgenbladet, og sammenligner med Emmanuel Vigeland mausoleum på Slemdal. Døds-huset er en så stor og fantastisk idé at det overskygger at det legges innenfor Munchs fredede område. Han mener at vi som er mot ikke egentlig har forstått eller tatt inn over oss ubehaget i kunsten. Enten fordi vi er begrenset, eller ikke orker å ta smerten inn. Mausoleet er

imidlertid ikke et sted å dø i, men et sted å oppleve og fornemme livets sykluser: Liv, død, og gjenfødelse – et kretsløp med referanser langt inn i kunsthistorien. Det som skiller drastisk er beliggenheten, og dette ikke er et post-mortem-hus, men at det skal bygges for at Bjarne Melgaard skal legge seg til å dø der. Jeg liker deler av Melgaards kunst, de humoristiske små figurene: gnomer, dyr og menneskelignende skapninger krydrer kunsten og gjør den varm og morsom. De som skal holde huset oppe skaper en fin kontrast mellom seg og huset som er krystallinsk, fremmedgjørende og hardt. Det kan minne om et romskip som har landet for så å forlate oss igjen. Resten av Melgaards kunst kan sees som en forherligelse av pedofili, «fisting» (knyttnever inn i rumpa) og andre typer smertefull seksualitet. Det er vondt å se og oppleve. Hva den har i formidling av kunst for barn å gjøre, slik de gjorde på Munchmuseet, forblir et mysterium. Det er jeg skeptisk til.

Hadde saken bare handlet om liker/ikke liker Melgaards kunst ville diskusjonen vært en annen. Man kunne diskutert kunstens innhold, mening, ubehaget, behovet for/om kunst skal provosere, vekke ubehag, være en pekefinger inn i verden osv. Men det gjør ikke det. Her må vi skille mellom snør og barter! Saken handler dypst sett om det er OK at det bygges noe på et sted som så tydelig skal assosieres med

Edvard Munch, i hans armer så å si, på Ekely innenfor det fredede området og med det totalt endre stedets karakter. Det vil trekke tydelige linjer mellom Edvard Munch og Bjarne Melgaard. Hvorfor?

Kikkutkollen ligger like på kanten av Ekely, et friområde med spennende, utfordrende topografi og en type landskap som blir stadig sjeldnere i Oslos kjerneområde. Her vokser sjeldne rødlistede arter, og mange dyr lever der. Her kan man få sitt første kyss, klatre, plukke blomster eller drikke en øl i smug. Om høsten kan man når tærne står nakne, kaste lange blikk utover mot sjøen. Mange av almetrærne som Munch malte står fortsatt som levende vitnesbyrd om tiden som var. Og, det er altså fredet! Å frede noe innebærer at det skal være beskyttet mot inngrep som kan endre karakteren og bruken av huset/området det historisk sett representerer. Det skal bevares slik at man om 100 år kan komme og se og oppleve hvordan det var før. Det er en direkte linje fra da til nå. Fredning innebærer en stor mengde arbeid og mye engasjement. I pressområder som dette vil det alltid være en avveining av hvordan og hva som skal tas vare på. Byantikvar Wilberg har her gått i en stor felle ved å gi dispensasjon fra fredningsvedtaket,

og å mene at «A house to die in» er av så stor kunstnerisk verdi at det overskygger fredningen. Det er feil! Huset kan plasseres alle andre steder, det har ingenting med Munchs kunst å gjøre. Om det skulle bygges noe som helst der, så måtte det bli å gjenoppbygge Munchs hus som så skandaløst ble revet. Det ville være ære Munch, og ikke skjende ham.

Bjarne Melgaard ble på utstillingen på

Munchmuseet satt i sammenheng med Munchs kunst, og trenger å sole seg i den store kunstnerens nærhet for selv å få legitimitet. Han vil «snylte på Munch!

Det har blitt kjent at initiativ for utbygging av Kikutkollen ikke kommer fra Melaard selv, men fra Selvaag. De eier store deler av tomtene på Skøyenområdet, og med utvikling av denne siste grønne lungen er det fritt frem for også å bygge seg videre utover. Kanskje er det ikke bare kunstneriske hensyn som ligger bak denne bisarre ideen, men rent kommersielle? I så fall er Bjarne Melgaard en nyttig idiot, og jeg appellerer til ham:

Ikke dø i Munchs armer, finn deg et annet sted å dø!

Huset kan plasseres alle andre steder, det har ingenting med Munchs kunst å gjøre.